

REFERAT Udvalget for grøn omstilling, bæredygtighed og miljø d. 13-05-2024

Mødedato Mandag d. 13. maj 2024 kl. 15:00

Mødested Mødelokale 1

Indholdsfortegnelse

Godkendelse af dagsorden.....	3
Drøftelse af prioritering af udviklingsmidler til grøn omstilling.....	6
Anbefaling af grønne indsatser i handlingsplan 2024-2025 for den Regionale Udviklingsstrategi 20.....	11
Orientering om afgørelse af fire klagesager på råstofområdet i Miljø- og Fødevareklagenævnet.....	16
Orientering om problematik på gamle frugtplantager.....	22
Regions4Climate - Status på delprojekter i Køge Bugt området.....	27
Initiativer til budgetproces 2025.....	32
Inddragelsesudvalgets Inspirationskatalog.....	36
Aktuelle sager.....	41
Næste møde.....	44
Godkendelse af deltagelse ved møde i Udvalget for grøn omstilling, bæredygtighed og miljø mand.....	47

Punkt 1: Godkendelse af dagsorden

EMN-2023-06613

1 (Åben) Godkendelse af dagsorden

Udvalget for grøn omstilling, bæredygtighed og miljø

Sags ID: EMN-2023-06613

Dok ID: 11007257

Resumé

.

Indstilling

.

Sagsfremstilling

.

Økonomi

.

Tidligere beslutninger

.

Beslutning

Dagsorden blev godkendt.

Fraværende

Bilag

.

Punkt 2: Drøftelse af prioritering af udviklingsmidler til grøn omstilling

EMN-2024-03082

Bilag

Bilag 1 - Orientering om status for arbejdet med grøn omstilling og klimatilpasning i geografien

2 (Åben) Drøftelse af prioritering af udviklingsmidler til grøn omstilling

---

Udvalget for grøn omstilling, bæredygtighed og miljø

Sags ID: EMN-2024-03082

Dok ID: 11379034

Resumé

Region Sjælland fremmer udviklingen mod en mere klimarobust og bæredygtig region. I budgetaftalen 2024 er der afsat 4 mio. kr. til indsatser indenfor grøn omstilling i Region Sjællands geografi. Midlerne udmøntes af udvalget for Grøn omstilling, bæredygtighed og miljø. Udvalget bedes drøfte og komme med input til prioritering af midlerne. De endelige projektforslag præsenteres til endelig beslutning i efteråret.

Indstilling

- Administrationen indstiller, at
  1. udvalget prioriterer 2 mio. kr. til LIFE ACT.
  2. udvalget prioriterer 0,5-1 mio. kr. til klimaudviklingsspor.

Sagen afgøres af Udvalget for grøn omstilling, bæredygtighed og miljø.

Sagsfremstilling

Region Sjælland fremmer udviklingen mod en mere klimarobust og bæredygtig region ved at danne partnerskaber og samle aktører om grønne projekter i den sjællandske geografi.

I december besluttede udvalget at støtte fire nye projekter:

- Partnerskabet Sjællands Klimaalliance
- Rejsehold for lokal fællesvarme i Region Sjælland
- Dansk-tysk klimatilpasningsprojekt ClimatePOL
- Grøn omstilling af flextrafikken i regionen

Derudover er der yderligere tre igangværende projekter, som udvalget tidligere har udmøntet midler til: Circle Health, lavbundsprojektet Land 4 Climate og projektet Power Bio om udnyttelse af biomasseressourcer. Alle projekter er godt i gang. *Vedlagt* er status for arbejdet med grøn omstilling og klimatilpasning i geografien.

I budgetaftalen 2024 er der afsat nye 4 mio. kr. til nye indsatser indenfor grøn omstilling i Region Sjællands geografi, også kendt som puljen til grøn omstilling i geografien. Midlerne foreslås udmøntet til 4-5 partnerskabsindsatser.

Forslag til kommende indsatser

EU Klimaprojektet LIFE ACT

LIFE ACT ansøgningen er indsendt den 5. marts og svar forventes i løbet af juni 2024. Formålet med LIFE ACT projektet er at bidrage til kommunernes implementering af deres DK2020 klimahandlingsplaner over en projektperiode på 8 år startende i 2025. Det ambitiøse partnerskab består af alle fem regioner og 27 kommuner fordelt over hele landet samt en del associerede partnere. I Region Sjælland deltager Odsherred, Kalundborg, Ringsted og Næstved kommuner.

Region Sjælland er arbejdsparkeleder for to arbejdspakker: Den første om omstillingen af landbruget og den anden omhandler dels strategisk arealanvendelse og dels naturbaserede løsninger relateret til klimatilpasning. Region Sjællands projektbudget er på omtrent 6,1 mio. kr., hvoraf egenfinansieringen udgør ca. 2,5 mio. kr.

Klimaudviklingsspor i Klimaalliancen

Region Sjælland er en del af det nationale partnerskab Klimaalliancen sammen med de andre fire regioner, samtlige 98 kommuner og Realdania. I Klimaalliancen er det aftalt at afsætte 10 mio. kr. til såkaldte klimaudviklingsspor – 5 mio. kr. finansieres af Realdania og 5 mio. kr. finansieres på tværs af regionerne. Klimaudviklingsspor er mindre projekter, der tager afsæt i behov og udfordringer identificeret i arbejdet med at realisere kommunernes klimahandlingsplaner og som bidrager med løsninger og viden, der er tilgængelig for alle interesserede kommuner og regioner. Det er problemdrevne spor, der skal indeholde et tydeligt udviklings-, test eller demonstrationselement. Forslag til klimaudviklingsspor skal igennem et vurderings- og godkendelsesforløb med endelig godkendelse i Klimaalliancens forretningsudvalg. Dette foregår to gange årligt.

Interregprojektet ClimateBLUE

I oktober 2023 blev flere kystområder i regionen ramt af stormflod med skader for milliarder til følge. ClimateBLUE-projektet skal høste de lokale borgeres erfaringer fra stormfloden. ClimateBlue vil sætte gang i fremtidslaboratorier om klimaforandringer, der skal resultere i konkrete lokale løsninger. Desuden vil projektet også arbejde med Citizen Science-tilgangen samt innovative metoder til kommunikation af klimaforandringer i offentligheden. Som en del af projektet vil partnerne også udvikle en prototype af en dataindsamlingsapp til deling af borgeres erfaringer med klimaforandringer. ClimateBLUE er et dansk-tysk Interreg projekt med SDU og professor Sebastian Mernild som projektleder. Projektet er i ansøgningsfasen og vil såfremt det opnår godkendelse hos Interreg koordineres med arbejdet i Sjællands Klimaalliance og Regions4Climate.

Strategisk energiplanlægning

Der er stort fokus på den grønne energiomstilling i regionen. Gas og olie skal udfases hurtigst muligt, nye fælles varmeløsninger skal etableres, varmesektoren skal elektrificeres og det stiller store krav til udbygning af elnettet og koblinger til andre sektorer. Der skal opstilles meget mere vind og sol på land. Power to X anlæg planlægges flere steder i regionen. Der er derfor et stort behov for at tænke klogt på tværs af kommune- og forsyningsgrænser. En indsats vedrørende strategisk energiplanlægning vil kunne medvirke til at accelerere omstillingen samtidig med at vi sikrer, at udviklingen sker klogt og effektivt.

Fremtidens Grønne Energi og Borgerne 2.0

Projektet ”Fremtidens Grønne Energi og Borgerne” er afsluttet i januar 2024. Erfaringerne fra de tre kommuner, der har medvirket, er samlet i et magasin og kan bruges af andre kommuner.

Der er fortsat udfordringer forbundet med at opstille vindmøller, solceller og biogasanlæg, ikke mindst pga. borgermodstand. Der er således et ønske om at arbejde videre sammen med kommunerne for at opbygge kompetencer og forbedre processerne ifm. opstilling af VE-anlæg.

Administrationens anbefalinger

LIFE ACT er, udover at være et ambitiøst klimapartnerskab, også et strategisk vigtigt projekt for Region Sjælland, hvor vi spiller en central og aktiv rolle i arbejdet med at overkomme udfordringer i klimaarbejdet. Der er behov for en større medfinansiering, derfor foreslås det at prioritere 2 mio. kr. til LIFE ACT. Ligeledes er engagementet i Klimaalliancen via Sjællands Klimaalliance essentielt og grundlag for det meste af klimaarbejdet i geografien. Det anbefales derfor, at der prioriteres 0,5-1 mio. kr. til klimaudviklingsspor.

På baggrund af udvalgets input fremlægger administrationen forslag til udmøntning af midlerne. Midlerne til nye indsats for forventes udmøntet på udvalgsrådet den 11. november 2024.

Økonomi

Sagen er ikke forbundet med udgifter, der kræver særskilt stillingtagen.

Tidligere beslutninger

.

Beslutning

Udvalget bakker op om, at administrationen arbejder videre med de frem præsenterede projektforslag; Life Act, Klimaalliancen, ClimateBlue, Strategisk energi planlægning og fremtidens grønne energi og borgerne.

Udvalget opfordrede til særligt at prioritere de indsats, hvor der kan skabes samarbejde på tværs omkring den grønne omstilling.

Udvalget opfordrer desuden til at arbejde med grøn omstilling internt i Region Sjælland, herunder i byggeriet.

Udvalget italesatte desuden behov for indsats omkring biodiversitet.

Fraværende

Bilag

1. Bilag 1 - Orientering om status for arbejdet med grøn omstilling og klimatilpasning i geografien (DokID: 11435048 - EMN-2024-03082)

Punkt 3: Anbefaling af grønne indsatser i handlingsplan 2024-2025 for den Regionale Udviklingsstrategi 2024-2033

EMN-2023-00097

Bilag

Temadrøftelse - prioritering af indsatser i ny handlingsplan til Region Sjællands Udviklingsstrategi 2024-2033

Bilag - prioritering af indsatser til ny handlingsplan for Region Sjællands Udviklingsstrategi 2024-2033

Bilag - Region Sjællands Udviklingsstrategi 2024-2033 - Udvikling tæt på dig

Bilag - Fra strategi til handling- En opsamling på mål og indsatser i Region Sjæ.._ (003)

3 (Åben) Anbefaling af grønne indsatser i handlingsplan 2024-2025 for den Regionale Udviklingsstrategi 2024-2033

Udvalget for grøn omstilling, bæredygtighed og miljø

Sags ID: EMN-2023-00097

Dok ID: 11429975

Resumé

I 2024 udarbejdes der en handlingsplan for 2024 og 2025 til Region Sjællands Udviklingsstrategi 2024-2033, som blev vedtaget d. 9. april 2024. Handlingsplanen fastlægger Region Sjælland prioritering, deltagelse og finansiering af indsatser og partnerskaber.

Udvalget for grøn omstilling, bæredygtig udvikling og miljø skal - for det grønne område – godkende indsatser, som Udvalget for regional udvikling, uddannelse, kollektiv trafik og internationalt samarbejde har prioriteret til handlingsplanen.

Indstilling

Administrationen indstiller, at

1. Udvalget bakker op om prioriteringen af de tre indsatser på det grønne område, som Udvalget for regional udvikling, uddannelse, kollektiv trafik og internationalt samarbejde besluttede, skal indgå i handlingsplan for 2024 og 2025.
2. Udvalget kommer med input til de tre grønne indsatser, som kan tages med i det videre arbejde med handlingsplanen.

Sagen afgøres af Udvalget for grøn omstilling, bæredygtighed og miljø.

Sagsfremstilling

Administrationen er i gang med at udarbejde et udkast til den første toårige handlingsplan til Region Sjællands Udviklingsstrategi 2024-2033, som blev endelig vedtaget af Regionsrådet d. 9 april 2024. Et endeligt udkast til handlingsplan forventes klar til september 2024. Handlingsplanen beskriver de indsatser og partnerskaber, som Region Sjælland udvikler, igangsætter og finansierer i 2024 og 2025.

Det er Udvalget for regional udvikling, uddannelse, kollektiv trafik og internationalt samarbejde, der har ansvaret for at udarbejde handlingsplanen og prioritere de udviklingsmidler, der er afsat til at understøtte strategiens ambitioner og mål.

Prioritering af indsatser på det grønne område sker i samspil med Udvalget for grøn omstilling, bæredygtighed og miljø.

Der er afsat 7,5 mio. kr. i Budget 2024 i åben ramme til prioritering af nye indsatser i handlingsplanen til strategien. Det forventes, at der ligeledes bliver afsat 7,5 mio. kr. i Budget 2025.

I budgetaftalen for 2024, er der desuden afsat yderligere 29,4 mio. kr. til andre udviklingsindsatser, herunder 4 mio. kr. til grøn omstilling og 2,9 mio. kr. til indsatsen fødevarer som driver for regional udvikling og grøn omstilling.

Godkendelse af grønne indsatser i handlingsplanen

Udvalget for regional udvikling, uddannelse, kollektiv trafik og international samarbejde har prioriteret tre indsatser indenfor det grønne område i 2024 og 2025 i relation til temaet ”den grønne region” i udviklingsstrategien.

Det anbefales, at Udvalget for grøn omstilling, bæredygtighed og miljø bakker op om prioriteringen af grønne indsatser og giver input til det videre arbejde med indsatser i handlingsplanen.

Grønne indsatser prioriteret i 2024:

1) Lokalsamfund for rent drikkevand og grønne løsninger
- 2,5 mio. kr. er afsat til indsatsen.

2) Grønne kompetencer for børn og unge
- 2,5 mio. kr. er afsat til indsatsen

Grønne indsatser prioriteret i 2025:

3) Bæredygtig arealanvendelse i Region Sjælland.

Fordeling af rammen på 7,5 mio. til indsatser i 2025 er endnu ikke prioriteret af udvalget for Regional udvikling, uddannelse, kollektiv trafik og internationalt samarbejde. Administrationen vil anbefale - 2,0 mio. kr.

Indsatserne tager afsæt i:

- Ambitioner og mål i udviklingsstrategien.
- Input, som er kommet fra udvalgene i udarbejdelsen af strategien, samt i forbindelse med strategiens offentlige høring i 2023.
- I forvejen afsatte udviklingsmidler indenfor de fem temaer, herunder på det grønne område.

Vedlagt er sagsfremstilling med referat, samt de samme bilag fra udvalgmødet i Udvalget for regional udvikling, uddannelse, kollektiv trafik og internationalt samarbejde d. 23 april 2024. Heri er der en tematisk oversigt og ramme over de indsatser, som blev lagt op til udvalget at prioritere imellem, inkl. indsatser for det grønne område.

Økonomi

Sagen er ikke forbundet med udgifter, der kræver særskilt stillingtagen.

Tidligere beslutninger

.

Beslutning

Godkendt, idet udvalget bakker op om prioriteringen af indsatser på det grønne område.

Fraværende

Bilag

1. Temadrøftelse - prioritering af indsatser i ny handlingsplan til Region Sjællands Udviklingsstrategi 2024-2033 (DokID: 11358985 - EMN-2023-00097)
2. Bilag - prioritering af indsatser til ny handlingsplan for Region Sjællands Udviklingsstrategi 2024-2033 (DokID: 11434604 - EMN-2023-00097)
3. Bilag - Region Sjællands Udviklingsstrategi 2024-2033 - Udvikling tæt på dig (DokID: 11404493 - EMN-2023-00097)
4. Bilag - Fra strategi til handling- En opsamling på mål og indsatser i Region Sjæ.._ (003) (DokID: 11404473 - EMN-2023-00097)

Punkt 4: Orientering om afgørelse af fire klagesager på råstofområdet i Miljø- og Fødevareklagenævnet

EMN-2021-09136

Bilag

Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse af 27 03 2024 om Øde Hastrupvej 48

Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse af 18 04 2024 om Lillevangsvej 4

Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse af 25 04 2024 om Bjergsted Bakker 3

Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse af 02 04 2024 om Dybendalvej 14B

4 (Åben) Orientering om afgørelse af fire klagesager på råstofområdet i Miljø- og Fødevareklagenævnet

---

Udvalget for grøn omstilling, bæredygtighed og miljø

Sags ID: EMN-2021-09136

Dok ID: 11404643

Resumé

Miljø- og Fødevareklagenævnet har afgjort fire klagesager om Region Sjællands råstoftilladelser i Roskilde, Sorø og Kalundborg kommuner. To tilladelser er uden for graveområde og to er tillæg. Tre af regionens afgørelser ophæves og hjemvises til fornyet behandling. Sagerne er forskellige, men klagenævnet finder, at afgørelserne ikke er tilstrækkeligt begrundet. I den fjerde klagesag stadfæstes regionens vurderinger. Administrationen tager klagenævnets afgørelser til efterretning.

Indstilling

Administrationen indstiller, at orienteringen tages til efterretning.

Sagen afgøres af Forretningsudvalget.

Sagsfremstilling

I denne sag orienteres om fire afgørelser fra Miljø- og Fødevareklagenævnet i klagesager på råstofområdet.

Afgørelse om afslag på råstoftilladelse på Øde Hastrupvej 48 i Roskilde Kommune er ophævet og hjemvist til fornyet behandling i Region Sjælland

Miljø- og Fødevareklagenævnet har i klagesag, med *vedlagte* afgørelse af 27. marts 2024, ophævet Region Sjællands afslag af 11. april 2022 på ansøgning om råstoftilladelse uden for graveområde på Øde Hastrupvej 48 i Roskilde Kommune og hjemvist sagen til fornyet behandling i Region Sjælland.

Afslaget blev påklaget af ansøger. Klagenævnet har, blandt flere klagepunkter, alene taget stilling til om regionens afgørelse er mangelfuldt begrundet.

Sagen havde et længere politisk forløb henover to Regionsråd. Sagen blev endeligt afgjort i Regionsrådet d. 5. april 2022. Administrationen vurderede i sagen, at det er sandsynligt, at Region Sjællands afslag bliver underkendt, hvis det indbringes for klagenævnet, eller hvis Region Sjælland stævnes i en retssag, da afslaget manglede individuelle og saglige begrundelser.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har nu underkendt Region Sjællands beslutning og vurderer, at regionens afslag ikke er sagligt, konkret og individuelt begrundet. Det gælder både forvaltningslovens begrundelseskrav og råstofloven. Regionen har ikke nærmere begrundet, hvilke miljømæssige gener for borgerne, der konkret gør sig gældende i den konkrete sag.

Klagenævnet bemærker, at regionen kan vælge at følge en restriktiv praksis, men at der i hvert enkelt tilfælde være en saglig og konkret begrundelse. Ved genbehandlingen skal vurderingen med begrundelse skal fremgå af afgørelsen.

Administrationen tager klagenævnets afgørelse til efterretning og vurderer en mulig fornyet sagsbehandling med senere politisk fremlæggelse.

Afgørelse om vilkårsændring i råstoftilladelse på Lillevangsvej 4 i Sorø Kommune er ophævet og hjemvist til fornyet behandling i Region Sjælland

Miljø- og Fødevareklagenævnet har i klagesag, med *vedlagte* afgørelse af 18. april 2024, ophævet Region Sjællands afgørelse om vilkårsændring af 15. juli 2022 i råstoftilladelse af 15. juli 2019 på Lillevangsvej 4 i Sorø Kommune og hjemvist sagen til fornyet behandling i Region Sjælland.

Sagen handler om en eksisterende råstoftilladelse, som har fået tilladelse til ændring i vilkårene. Ændringen betyder at der tre uger om året knuses sten i graven, og der tillades opstilling af tre mobile tanke til bl.a. brændstof. Der er to ens klager over afgørelsen. De kommer fra ejeren af en del af tilladelsesarealet og ejeren af en naboejendom.

Klagenævnet har blandt flere klagepunkter, alene taget stilling til om regionen i tilstrækkeligt omfang har afvejet og begrundet afvejningen af hensynene i råstoflovens § 3. Klagenævnet vurderer, at regionens afslag ikke tilstrækkeligt begrundet. Det gælder både råstofloven og forvaltningslovens begrundelseskrav. Afvejningerne omkring knusning og støjvolde er ikke tilstrækkeligt beskrevet, og der mangler henvisning til retsregler.

Klagenævnet understreger, at et tillæg til en råstoftilladelse skal følge proceduren for en tilladelse, og at der derfor skal foretages en samlet vurdering af den oprindelige tilladelse med de ændringer/tilføjelser, der ønskes gennemført. Afslutningsvis konstateres, at forholdet til natur beskyttet af habitatdirektivet er vurderet, men at der ved genbehandlingen skal redegøres nærmere for de bagvedliggende vurderinger.

Administrationen tager klagenævnets afgørelse til efterretning og udbygger begrundelser både i denne sag og i den fremtidige sagsbehandling.

Råstoftilladelse i Stenrand Delområde, Bjergsted Bakker 3 i Kalundborg Kommune er ophævet og hjemvist til fornyet behandling i Region Sjælland

Miljø- og Fødevareklagenævnet har i klagesag, med *vedlagte* afgørelse af 25. april 2024, ophævet Region Sjællands afgørelse af 30. marts 2023 om råstoftilladelse udenfor graveområde i Stenrand Delområde på Bjergsted Bakker 3 i Kalundborg Kommune, og hjemvist sagen til fornyet behandling.

Klagenævnet har blandt flere klager, alene behandlet spørgsmålet om råstoftilladelse udenfor råstofplanens graveområder og Region Sjællands begrundelser.

Region Sjælland vægter i afgørelsen de samfundsmæssige forhold og særlige interesser. Herunder råstoffer af høj kvalitet, og en færdiggravning af det samlede område og med brug af igangværende vej- og produktionsanlæg. Klagenævnet finder, at der er råstoffer af samme kvalitet i det øvrige regionale graveområde i Kalundborg, og at der ikke ses at være en begrænset mængde i det ansøgte område, som berettiger en tilladelse udenfor graveområde.

Klagenævnet bemærker, at råstofindvinding som altovervejende hovedregel skal finde sted inden for graveområde, for at sikre en overordnet afvejning efter råstoflovens § 3, og at berørte parter inddrages i udpegningen af graveområder. Samtidig understreges, at klagenævnet anlægger en snæver fortolkning af undtagelsesmuligheden for tilladelse uden for råstofplanens graveområder.

Afslutningsvis bemærkes, at Region Sjælland ved en genbehandling bør tage stilling til, om der er særlige omstændigheder, som begrunder en undtagelsesvis tilladelse uden for graveområde, eller om der bør udarbejdes et tillæg til råstofplanen, der udlægger et graveområde.

Administrationen tager klagenævnets afgørelse til efterretning. Det fremlægges politisk efter vurdering om, der skal laves et tillæg, eller området inddrages som forslag til graveområde i den fremtidige Råstofplan 2026.

Råstoftilladelse på Dybendalvej 1A og 14B i Sorø Kommune er blevet stadfæstet

Miljø- og Fødevareklagenævnet har i klagesag, med *vedlagte* afgørelse af 2. april 2024, stadfæstet Region Sjællands råstoftilladelse af 8. juli 2022 på Dybendalvej 1A og 14B i Sorø Kommune.

Råstoftilladelsen blev påklaget af Danmarks Naturfredningsforening. Klagenævnet har blandt flere klagepunkter alene behandlet klagepunktet om, at der ikke sker overvågning af habitatdirektivets beskyttede bilag IV-arter, herunder strandtudsen, samt opsættes vilkår om løbende etablering af biotoper for bilag IV-arter.

Regionen har vurderet, at tilladelsen ikke vil beskadige eller ødelægge områder for beskyttede dyrearter, og regionen har ikke kendskab til, at den beskyttede strandtudse skulle være i grusgraven.

Miljø- og Fødevareklagenævnet finder ikke grundlag for at tilsidesætte regionens vurdering. Det er klagenævnets vurdering, at grave- og efterbehandlingsplanen sikrer, at det efterbehandlede areal på en hensigtsmæssig måde kan indpasses til omgivelsernes faktiske eller planlagte anvendelse.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har desuden lagt vægt på, at klagers ønske om overvågning for bilag IV-arter og løbende etablering af biotoper for strandtudsen ikke har til formål at begrænse de miljømæssige gener af indvindingen eller varetage hensynet til naturbeskyttelse.

Administrationen tager klagenævnets afgørelse til efterretning.

Økonomi

Sagen er ikke forbundet med udgifter, der kræver særskilt stillingtagen.

Tidligere beslutninger

.

Beslutning

Orienteringen blev taget til efterretning.

Fraværende

Bilag

1. Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse af 27 03 2024 om Øde Hastrupvej 48 (DokID: 11390751 - EMN-2020-32365)
2. Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse af 18 04 2024 om Lillevangsvej 4 (DokID: 11414534 - EMN-2020-32735)
3. Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse af 25 04 2024 om Bjergsted Bakker 3 (DokID: 11426622 - EMN-2020-32431)
4. Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse af 02 04 2024 om Dybendalvej 14B (DokID: 11390732 - EMN-2020-32470)

Punkt 5: Orientering om problematik på gamle frugtplantager

EMN-2023-03497

Bilag

Jordforurening med arsen og DDT som følge af frugtavl

Miljøstyrelsens vurdering i forhold til Region Sjællands henvendelse vedrørende DDT i området Baggesens Have

Brev fra Danske Regioner til Miljøstyrelsen Jordforurening i gamle frugtplantager

5 (Åben) Orientering om problematik på gamle frugtplantager

Udvalget for grøn omstilling, bæredygtighed og miljø

Sags ID: EMN-2023-03497

Dok ID: 11399293

Resumé

Forurening fra gamle frugtplantager har ikke hidtil været betragtet som en del af regionernes opgaver, på grund af en undtagelse i jordforureningsloven. Som svar på en henvendelse fra Region Sjælland har Miljøstyrelsen meddelt, at det er op til regionerne at beslutte om denne type forurening er omfattet af jordforureningsloven. Det er således en mulig ny og stor opgave at håndtere forurening fra gamle frugtplantager. Administrationen har taget kontakt til Danske Regioner for afklaring af, hvordan de juridiske og økonomiske rammer skal udredes. De fundne forureninger vil blive håndteret konkret og individuelt. Der vil ikke blive igangsat opsporing af flere frugtplantager på det nuværende grundlag.

Indstilling

Administrationen indstiller, at orienteringen tages til efterretning.

Sagen afgøres af Udvalget for grøn omstilling, bæredygtighed og miljø.

Sagsfremstilling

Regionerne har ikke tidligere betragtet forurening med arsen og DDT fra gamle frugtplantager som en del af deres opgaver. Det skyldes, at de har været betragtet som tilhørende en undtagelse i jordforureningsloven og at tidligere undersøgelser, ikke har vist tegn på alvorlig forurening på denne type grunde.

Forurening kan stamme fra både punktkilder (koncentrerede forureninger) og fladekilder (fx sprøjtning af marker på landbrug). De gamle frugtplantager er hidtil blevet betragtet som fladekilder, i jordforureningsloven kaldet jordbrugsmæssig anvendelse. Jordbrugsmæssig anvendelse er undtaget fra jordforureningsloven, og er dermed ikke en regional opgave.

I 2010 - 2012 gennemførte Miljøstyrelsen i samarbejde med regionerne en række projekter med fokus på at udrede, om der var betragtelig forurening fra de tidligere frugtplantager. Efter en række undersøgelser blev det konkluderet, at det var der ikke noget der tydede på. Resultatet kombineret med undtagelsen fra lovgivningen om jordbrugsmæssig anvendelse har betydet, at regionerne ikke systematisk har haft fokus på at finde forurening ved de gamle frugtplantager.

I Region Sjælland er der de sidste par år dukket sager op i forbindelse med byggeri på gamle frugtplantager, hvor der blev fundet forurening med arsen og DDT. Det fik administrationen til at undersøge nogle områder, hvor der tidligere har været frugtplantager. På Anneberg Bakke i Nykøbing Sjælland er der i 2022 gravet forurenede jord af ved to nybyggede parcelhuse. [Sagen er behandlet i udvalget i juni 2022.](#)

Det fik administrationen til at sende et bekymringsbrev til Miljøstyrelsen/Miljøministeriet og bede om vejledning. [Henvendelsen er behandlet på møde i udvalget den 8. maj 2023.](#)

Miljøstyrelsen svarede på henvendelsen den 13. marts 2024 med et notat af 27. november 2023. Miljøstyrelsen meddelte, at det er regionens kompetence at beslutte, om forureninger af denne type skal betragtes som fladekilder (ikke et regional ansvar) eller punktkilder (et regionalt ansvar).

Dette er i modstrid med tidligere meldinger. Danske Regioner har i brev af 16. december 2010 netop gjort opmærksom på, at der manglende såvel juridiske som økonomiske rammer for opgaven.

Det videre forløb

Administrationen er uforstående overfor Miljøstyrelsens udmelding, men tager indtil videre udmeldingen til efterretning. Administrationen vil ud fra et borgerrettet perspektiv arbejde på følgende spor, for håndtering af opgaven:

- Danske Regioner er kontaktet for at aftale de næste skridt for udredning af de administrative og økonomiske rammer for opgaven.
- Administrationen vil foretage en individuel og konkret vurdering af de igangværende sager. Det vil betyde, at de økonomiske rammer for indsatsen mod jordforurening kan blive udfordret. Der vil blive udarbejdet et budgetnotat, der afsætter midler til undersøgelse af et antal sager.
- For nuværende vil administrationen ikke være proaktive og foretage en systematisk opsporing af frugtplantager, men vil i samarbejde med de øvrige regioner bede Miljøstyrelsen vejlede kommunerne i forhold til, at der ikke skabes nye problemer ved byggeri på gamle frugtplantager.

Økonomi

Sagen er ikke forbundet med udgifter, der kræver særskilt stillingtagen.

Tidligere beslutninger

.

Beslutning

Orienteringen blev taget til efterretning.

Fraværende

Bilag

1. Jordforurening med arsen og DDT som følge af frugtavl (DokID: 10873338 - EMN-2023-03497)

2. Miljøstyrelsens vurdering i forhold til Region Sjællands henvendelse vedrørende DDT i området Baggesens Have (DokID: 11381055 - EMN-2023-03497)
3. Brev fra Danske Regioner til Miljøstyrelsen Jordforurening i gamle frugtplantager (DokID: 10873772 - EMN-2023-03497)

Punkt 6: Regions4Climate - Status på delprojekter i Køge Bugt området

EMN-2022-06981

6 (Åben) Regions4Climate - Status på delprojekter i Køge Bugt området

---

Udvalget for grøn omstilling, bæredygtighed og miljø

Sags ID: EMN-2022-06981

Dok ID: 11378732

Resumé

Regions4Climate (R4C) er et fælleseuropæisk forsknings- og innovationsprojekt, der sigter mod at udforske og udvikle klimatilpasningsmetoder med fokus på social retfærdighed. Projektet har tre lokale arbejdsplaner i Køge Bugt Strandparken, involverer Region Hovedstaden og Region Sjælland samt samarbejde med lokale kommuner og faglige partnere. Arbejdsplanerne omhandler brugen af 'augmented reality' i klimatilpasning, velvære og social modstandsdygtighed og en helhedsevaluering af Strandparken.

Indstilling

Administrationen indstiller, at udvalget tager orienteringen til efterretning.

Sagen afgøres af Udvalget for grøn omstilling, bæredygtighed og miljø.

Sagsfremstilling

Regions4Climate (R4C) er et fælleseuropæisk forsknings- og innovationsprojekt under EU's Horizon-program. Projektet har til formål at udforske og udvikle nye metoder til klimatilpasning med særlig vægt på social retfærdighed.

Den danske del af projektet omfatter tre lokale arbejdsplaner, også kendt som "Innovation Packages", og har valgt Køge Bugt Strandparken som sit case område. Området strækker sig over både Region Hovedstaden og Region Sjælland, hvilket indebærer et tæt samarbejde mellem begge regioner inden for rammerne af projektet. Region Hovedstaden har det overordnede projektledelsesansvar, mens Region Sjælland koordinerer en af de lokale arbejdsplaner, og deltager i alle øvrige aktiviteter.

Projektet involverer også flere faglige partnere, herunder Kystdirektoratet, Københavns Universitet og VIA University College.

De tre lokale arbejdsplaner i Køge Bugt-området fokuserer på implementeringen af nye teknologier, fremme af mental sundhed samt udvikling af multifunktionelle landskaber med det formål at øge modstandsdygtigheden over for oversvømmelser i kystnære områder.

De kommende afsnit vil kort beskrive indholdet og den aktuelle status for hver arbejdsplan:

Innovation Package A: Augmented Reality som redskab i klimatilpasning

Dette projekt sigter mod at bruge Augmented Reality (AR) til at illustrere klimarisici, fremtidige klimascenarier og visualisere klimatilpasningsløsninger. Som del af denne Innovation Package, skal de involverede partnere udvikle borgerrettede løsninger, der nemt kan illustrere risikoen af

klimaforandringerne i ens lokalområde, og som kan vise hvordan fremtidige klimatilpasningsløsninger kan se ud. De resulterende AR-applikationer vil fungere som værktøjer til fremtidig klimatilpasningsplanlægning og andre former for borgerrettet formidlingsarbejde.

Status: Projektet er i en avanceret udviklingsfase, hvor de første prototyper er blevet udviklet. Endelige løsninger forventes at blive raffineret i de kommende måneder i tæt samarbejde med Strandparken I/S og de fire tilstødende kystkommuner.

Innovation Package B: Velvære og social modstandsdygtighed over for dynamiske kystændringer

Dette initiativ fokuserer på, hvordan man integrerer en retfærdig tilgang til klimatilpasning planlægning for klimatilpasning i kystnære områder.

Innovation Package B består af tre koordinerede forskningsprojekter: Et projekt er forankret i Kystdirektoratet og to projekter gennemføres af ph.d. studerende, der er knyttet til henholdsvis KU og VIA University College samt Aalborg Universitet og Kystdirektoratet.

Kystdirektoratets projekt arbejder med lokale borgere i Køge Bugt området, der har oplevet oversvømmelser. Formålet med undersøgelsen er at finde ud af, hvordan mennesker håndterer disse oplevelser, og om man kan lære at leve med en vis oversvømmelsesrisiko. Senere skal informationerne bruges i borgerinddragelsesprocesser.

Status: Projektet er sat i gang, de første analyser er gennemført og er forberedes interviews med fagpersoner og lokale beboere.

Ph.d projekt 1 under innovation package B:

Ph.d.-projektet tilknyttet Aalborg Universitet og Kystdirektoratet undersøger om der findes social uretfærdighed i klimatilpasning i Danmark, dvs. om klimatilpasning overser socialt udsatte grupper og hvordan man kunne integrere en mere socialt retfærdige måde at klimatilpasse på i Danmark.

Status: I led af dette ph.d.-projekt udføres feltarbejde i Køge bugt strandpark i fire perioder i 2024 (en i hver årstid), hvor projektet vil være synligt for borgerne. Feltarbejdet består af interviews med brugere af Køge bugt strandpark og observationer om brugernes aktiviteter i strandparken.

Ph.d projekt 2 under innovation package B:

Ph.d.-projektet tilknyttet KU og Via University College skal i de kommende år undersøge hvordan man kan bruge kystlandskaber til at styrke mental sundhed blandt unge mennesker der mistrives, eller hvordan man kan bruge naturen til at forbedre mentalt helbred. Desuden skal projektet udvikle indsatser til forbedring af mentalt udsatte unge, fx i forbindelse med klimaangst.

Innovation Package B koordineres af Region Sjælland mens den overordnede projektledelse ligger hos Region Hovedstaden.

Innovation Package C: Helhedsevaluering af Køge Bugt Strandpark

Dette initiativ sigter mod en omfattende evaluering af Køge Bugt Strandpark. Evalueringen er ledet af Københavns Universitet.

Status: Denne Innovation Package forberedes i øjeblikket og skal gennemføres i de kommende år. Der er også en yderligere ph.d.-studerende knyttet til denne Innovation Package.

Innovation Package C ledes og koordineres af Københavns Universitet, mens Region Hovedstaden og Region Sjælland deltager og støtter enkelte indsatser.

Konsortiemødet i 2025 - En mulighed for at fremvise Regionen

Det årlige konsortiemøde for alle partnere i Regions4Climate planlægges til afholdelse i Danmark i 2025. Dette vil give en unik mulighed for at præsentere klimaprojekterne i Køge Bugt-området for interessenter og samarbejdspartnere. Dato og mødestedet fastlægges af Regions4Climate koordinator (VTT i Helsinki) i de kommende måneder. Programmet tilrettelægges sådan, at der er tid til at præsentere de to deltagende regioner og deres arbejde med den grønne omstilling.

Økonomi

Sagen er ikke forbundet med udgifter, der kræver særligt stillingtagen.

Tidligere beslutninger

.

Beslutning

Orienteringen blev taget til efterretning.

Fraværende

Bilag

.

Punkt 7: Initiativer til budgetproces 2025

EMN-2023-06613

7 (Åben) Initiativer til budgetproces 2025

Udvalget for grøn omstilling, bæredygtighed og miljø

Sags ID: EMN-2023-06613

Dok ID: 11437818

Resumé

Med udgangspunkt i den aktuelle økonomiske situation og den strategiske ramme, som er fastlagt med strategien "Region Sjælland – for borgere" og budgetaftale for 2024, drøfter og udpeger udvalget eventuelle initiativer inden for udvalgets arbejdsområde, der kan belyses nærmere i budgetnotater til brug for budgetproces 2025.

Indstilling

Administrationen indstiller, at udvalget drøfter og udpeger eventuelle initiativer indenfor udvalgets arbejdsområde, der kan belyses yderligere i budgetnotater til brug for budgetproces 2025.

Sagen afgøres af Udvalget for grøn omstilling, bæredygtighed og miljø.

Sagsfremstilling

Det fremgår af konstitueringsaftalen, at udvalgene skal have større budgetansvar på områder, hvor det giver mening. På den baggrund lægges der med udgangspunkt i den aktuelle økonomiske situation og den strategiske ramme, som er fastlagt med strategien "Region Sjælland – for borgere" og budgetaftale for 2024 op til, at udvalget kommer med input til hvilke initiativer indenfor udvalgets arbejdsområde, der skal belyses yderligere i budgetnotater frem mod budget 2025.

Med strategien "Region Sjælland – for borgerne" og budget 2024 er der lagt spor ud for omstilling af sundhedsvæsenet – herunder bæredygtige akutsygehuse og specialer, bæredygtig primærsektor, fremtidens attraktive arbejdsplads, nære sundhedstilbud og forebyggelse. Derudover sætter strategien retning for den grønne omstilling i regionen. Det er forventningen, at budget 2025 viderefører de strategiske spor, der er lagt ud.

Forventningen på nuværende tidspunkt er også, at der vil være et meget begrænset råderum til nye udgiftsdrivende initiativer i 2025, med mindre der samtidig kan anvises midler, der kan omprioriteres fra andre områder. En del af udvalgets drøftelse bør derfor være at vurdere og prioritere den samlede indsats inden for udvalgets arbejdsområde, set i forhold til, hvor der kan opnås mest værdi for borgerne og størst effekt i forhold til strategien, indenfor et begrænset økonomisk råderum.

Videre proces

Forretningsudvalget fastsætter den overordnede proces for Budget 2025. Parallelt med udvalgenes drøftelse vil partierne som led i processen blive inviteret til sættemøder.

Regionens samlede strategiske indsats i 2025 vil blive drøftet på Regionsrådets budgetseminarer den 6. juni og den 21. august 2024. Her vil udvalgenes drøftelser indgå i en større helhed med henblik på videre prioriteringer i budgettet for 2025.

Økonomi

Sagen er ikke forbundet med udgifter, der kræver særskilt stillingtagen.

Tidligere beslutninger

.

Beslutning

Udvalget drøftede input forud for den kommende budgetproces. Input fra udvalgets drøftelser vil indgå i de videre prioriteringer for budget 2025.

Fraværende

Bilag

.

Punkt 8: Inddragelsesudvalgets Inspirationskatalog

EMN-2023-06613

Bilag

Inddragelse i Region Sjælland - et politisk inspirationskatalog

8 (Åben) Inddragelsesudvalgets Inspirationskatalog

Udvalget for grøn omstilling, bæredygtighed og miljø

Sags ID: EMN-2023-06613

Dok ID: 11424315

Resumé

Regionsrådet godkendte den 16. januar 2024 Inddragelsesudvalgets Inspirationskatalog. Kataloget består af en række anbefalinger og metoder målrettet styrket inddragelse, som kan bruges på tværs af regionens indsatser og er udarbejdet med involvering og med inspiration fra relevante interessenter. Regionsrådet ønsker, at inspirationskataloget drøftes i alle udvalg, med fokus på, hvordan udvalgene konkret kan arbejde med anbefalingerne i kataloget. På den baggrund lægges der op til drøftelse af, hvordan udvalget konkret kan arbejde med anbefalingerne.

Indstilling

Administrationen indstiller, at Inspirationskataloget drøftes.

Sagen afgøres af Udvalget for grøn omstilling, bæredygtighed og miljø.

Sagsfremstilling

Regionsrådet godkendte den 16. januar 2024 Inspirationskataloget fra Inddragelsesudvalget. Kataloget omfatter en række anbefalinger og metoder, der sigter mod at styrke inddragelsen og kan anvendes på tværs af regionens initiativer. Det er udarbejdet med aktiv involvering og inspiration fra relevante interessenter.

Med sagen lægges der op til drøftelse af Inspirationskataloget – herunder hvordan udvalget konkret kan arbejde med Inspirationskatalogets anbefalinger.

Inddragelse i Region Sjælland – et politisk inspirationskatalog

I kataloget er der formuleret en vision, fem principper for inddragelse og seks anbefalinger til at forbedre Region Sjællands indsats for inddragelse.

Vision for inddragelse i Region Sjælland

Inspirationskataloget tager afsæt i følgende vision for inddragelse i Region Sjælland: Vi VIL inddragelse i Region Sjælland – hvor det giver mening og tilføjer værdi for patienter, pårørende, medarbejdere og civilsamfund.

De fem inddragelsesprincipper er:

1. Tænk borgerne med fra start
2. Undgå pseudoinddragelse
3. Opfordre ledere til at motivere medarbejdere til at inddrage

4. Tydeliggør medarbejdernes vigtige stemmer

5. Brug de eksisterende systemer og strukturer

Herefter er der formuleret seks anbefalinger til at forbedre Region Sjællands indsats for inddragelse. Disse anbefalinger er knyttet til Regionsrådets strategi "Region Sjælland – for borgerne" samt flere af de borgerløfter, som Regionsrådet har givet borgerne og arbejder for at indfri i denne valgperiode.

De seks anbefalinger er:

1. Inddragelse af patienter og pårørende er grundlag for god patientkommunikation

2. Inddragelse kan skabe øget forståelse for egen sundhed og lighed i sundhed

3. Inddragelse gennem digitale løsninger bidrager til at øge tilgængelighed og nærhed for borgerne

4. Inddragelse af civilsamfund kræver klare rammer og tydelig rollefordeling

5. Inddragelse kan bidrage til at udvikle politiske beslutninger og skabe stolthed hos den enkelte

6. Inddragelse kvalificerer beslutninger, der har konsekvenser lokalt for borgerne

Nye initiativer til styrket borgerinddragelse

For at styrke borgerinddragelse har Regionsrådet desuden besluttet, at etablere en ordning for borgerforslag i Region Sjælland. Ordningen skal via en digital platform på regionens hjemmeside åbne op for, at borgerne kan bidrage med deres stemme og give mulighed for, at borgerforslag med tilstrækkelig tilslutning kommer til politisk drøftelse. Den digitale platform forventes klar i starten af 2. kvartal.

Vedlagt er Inspirationskataloget.

Drøftelse af Inspirationskataloget

Under udvalgs mødet vil et medlem af Inddragelsesudvalget præsentere Inddragelsesudvalgets arbejde samt grundlaget for de anbefalinger, der præsenteres i kataloget.

Efterfølgende dialog med udvalget om, hvordan kataloget kan understøtte et stærkere fokus på inddragelse.

Økonomi

Sagen er ikke forbundet med udgifter, der kræver særskilt stillingtagen.

Tidligere beslutninger

.

Beslutning

Inspirationskataloget blev drøftet.

Fraværende

Bilag

1. Inddragelse i Region Sjælland - et politisk inspirationskatalog (DokID: 11424342 - EMN-2023-06613)

Punkt 9: Aktuelle sager

EMN-2023-06613

9 (Åben) Aktuelle sager

Udvalget for grøn omstilling, bæredygtighed og miljø

Sags ID: EMN-2023-06613

Dok ID: 11007266

Resumé

Administrationen orienterer om aktuelle sager inden for udvalgets område.

Indstilling

.

Sagsfremstilling

.

Økonomi

.

Tidligere beslutninger

.

Beslutning

.

Fraværende

Bilag

.

Punkt 10: Næste møde

EMN-2023-06613

10 (Åben) Næste møde

Udvalget for grøn omstilling, bæredygtighed og miljø

Sags ID: EMN-2023-06613

Dok ID: 11007270

Resumé

Næste møde i udvalget finder sted den 17. juni 2024 kl. 15-18.

Indstilling

.

Sagsfremstilling

.

Økonomi

,

Tidligere beslutninger

.

Beslutning

Næste møde i udvalget finder sted den 17. juni kl. 15-18.

Fraværende

Bilag

.

Punkt 11: Godkendelse af deltagelse ved møde i Udvalget for grøn omstilling, bæredygtighed og miljø mandag den 13. maj 2024

EMN-2023-06613

11 (Åben) Godkendelse af deltagelse ved møde i Udvalget for grøn omstilling, bæredygtighed og miljø mandag den 13. maj 2024

Udvalget for grøn omstilling, bæredygtighed og miljø

Sags ID: EMN-2023-06613

Dok ID: 11007272

Resumé

.

Indstilling

.

Sagsfremstilling

.

Økonomi

.

Tidligere beslutninger

.

Beslutning

.

Fraværende

Bilag

.

